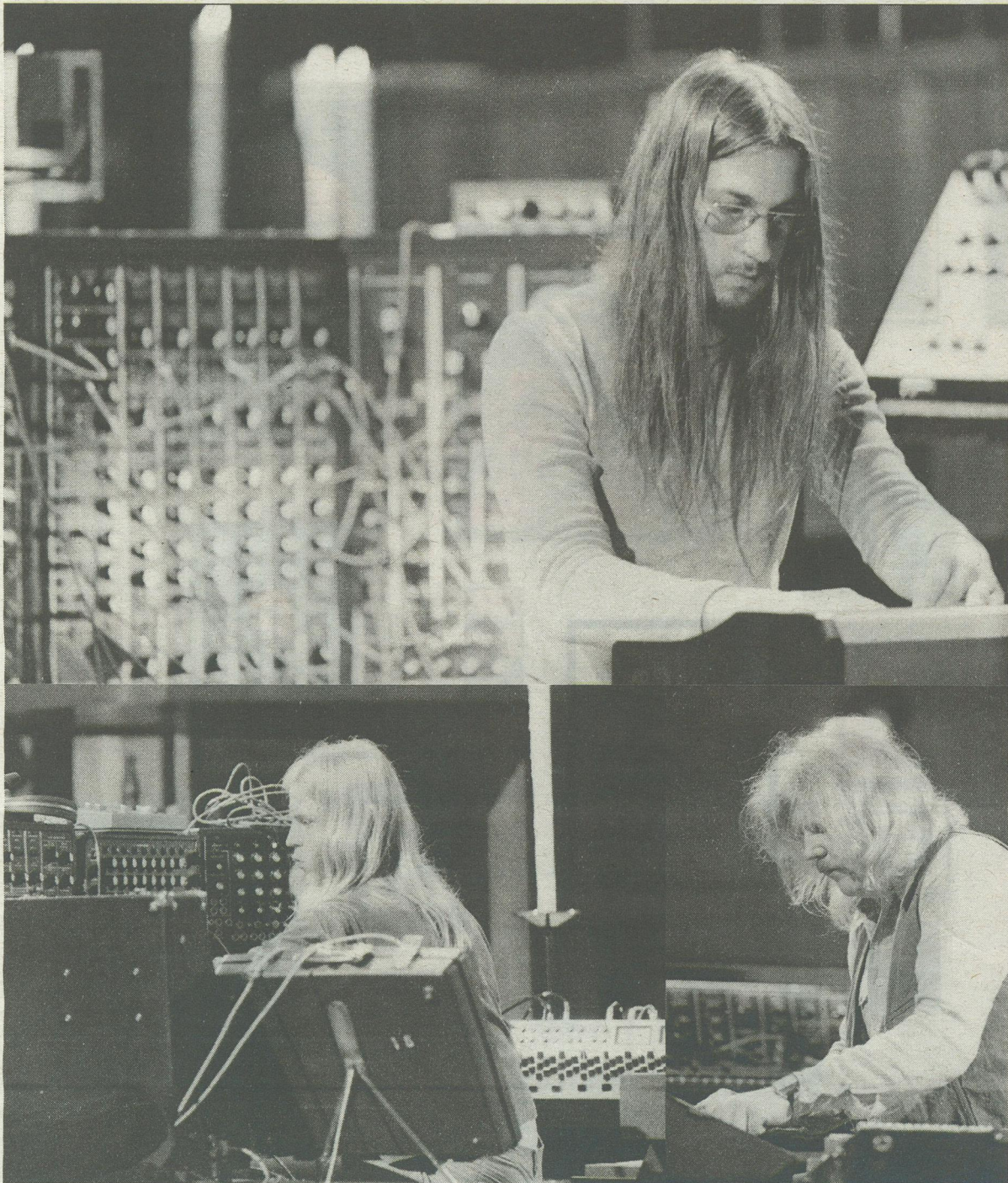

Pop

BESPREKING IN SEARCH OF HADES

Tangerine Dream in 1975. Boven Christoph Franke, links Peter Baumann en rechts Edgar Froese.

Foto's Getty

Zelf ontkenden de Duitse leden van Tangerine Dream altijd hardnekkig dat ze muzikerners waren, van die jongens die de hele dag handleidingen van ingewikkelde apparaten zitten te lezen. Maar kom op. Blader door het uitstekend gedocumenteerde boek *In Search of Hades* bij de gelijknamige, 18 cd's tellende boxset, en zie de band op honderden foto's omringd door onvoorstelbaar grote synthesizers, spoelenbanden en mixtafels, schakelkasten, sequencers en onontwarbare knopen van kabels en pluggen.

Natuurlijk waren Edgar Froese, Christoph Franke en Peter Baumann doorgeslagen muziektechnici. Ze waren alleen veel meer dan dat. En dat wilde Tangerine Dream steeds zo graag benadrukken.

Tangerine Dream, opgericht in 1967 door de toen 21-jarige kunstacademiestudent Froese, werd in de loop van de jaren zeventig dé pioniersband van de elektronische muziek. En dat werden ze op een wat merkwaardige manier. De Berlijner Froese was een beeldend kunstenaar en voelde zich sterk aangetrokken tot het werk van surrealist Salvador Dalí. Maar Dalí op zijn beurt zag ook wel wat in

Froese, en dan vooral in de psychedelische rock die de Duitser maakte met zijn hobbyband The Ones. In 1965 nodigde Dalí The Ones uit om te komen spelen in zijn huis in de Catalaanse badplaats Cadaqués. Daar liep het feest natuurlijk flink uit de hand.

Froese stuurde gitaar, cello en orgel door een serie zelfgebouwde elektrische apparaten en versterkers

Wat zich precies heeft voorgedaan in de villa: niemand die het precies kan (of wil) navertellen. Maar Froese was na zijn ontmoeting met Dalí een ander mens. In zijn gedachten was hij het aardse ontstegen: Froese schoot door het universum, zag vreemde planeten en droomde van oneindigheid.

Ook zijn muzikale denkrichting kreeg een zwieper. Hij ontmantelde The Ones en richtte een nieuwe band op, die uit de benauwende kaders van de rock moest treden: Tangerine Dream (mandarijndroom) volgens de overlevering noemde Froese zijn

band zo omdat hij gek was op het nummer *Lucy in the Sky with Diamonds* van The Beatles, maar de eerste zin van dat nummer ('picture yourself in a boat on a river with tangerine trees...') niet goed had verstaan.

Op de eerste plaat *Electronic Dreams* (1970) ging Tangerine Dream goed van het padje af. Froese stuurde de nog vrij conventionele instrumenten als gitaar, cello en orgel door een serie zelfgebouwde elektrische apparaten en versterkers, om ze een mysterieuze klankkleur te geven. De muziek was wild en vervreemdend, en deed hooguit denken aan psychedelische albums van Pink Floyd als *The Piper at the Gates of Dawn* uit 1967.

Tangerine Dream werd een absolute cultband voor muziekfreaks die vrij durfden te denken, het liefst onder invloed van hallucinante drugs. De plaat *Alpha Centauri* uit 1971 is nog altijd een hoogtepunt van de kunstzinnige tripmuziek, die in Duitsland 'Krautrock' werd genoemd en in internationaal verband 'space rock', omdat de losbandige muziek klonk als het muzikale equivalent van een ruimtereis.

In 1973 stapte Tangerine Dream uit het duister en in het volle licht van de muziekindustrie. De legendarische Britse popjournalist John Peel ont-

De invloed van de **Duitse band Tangerine Dream** horen we tot vandaag terug in de popmuziek. Met dank aan, opvallend, Salvador Dalí.

Door **Robert van Gijssel**

Synths het begin

dekte de band en bleef er maar over schrijven. Platenmaatschappij Virgin haalde Tangerine Dream vervolgens over naar het Verenigd Koninkrijk te komen. De cd-box *In Search of Hades* omvat de platen die bij Virgin zijn verschenen, naast ontelbaar veel extra's als concerten, documentaires en gremasterde opnamen. In deze periode werd de band een wegbereider voor strakke en wat toegankelijker elektronische muziek.

De verhuizing van de band naar de Virgin-studio's moet een soort circus-optocht zijn geweest: vanuit vliegveld Heathrow reden vrachtwagens vol apparaten naar Shipton-on-Cherwell. De opnameruimte werd een laboratorium, waar steeds nieuwe synthesizers binnen werden gedragen. Ontwikkelaars van die eerste generatie synths wisten de band te vinden. De vierstemmige synthesizer van Oberheim was nog niet uitgevonden of hij zat al in een nieuwe plaat van Tangerine Dream. En dus luisterden alle vooruitstrevende popmusici naar de band, om maar up-to-date te blijven.

Volgens Froese, die in 2015 overleed, volgde zijn band niet de techniek maar liep de techniek achter Tangerine Dream aan. Hij bezwoer dat de composities altijd voortkwamen uit muzikale ideeën, en niet uit de moge-

lijkheden die al die nieuwe apparaten nu eenmaal te bieden hadden. En daar zit wat in. Froese plakte in de eerste jaren van zijn band al geluiden aan elkaar op tape, als een ritmisch golvende lijn. Toen er sequencers op de markt kwamen, die datzelfde proces vereenvoudigden, zette Tangerine Dream die machines in op prachtige platen als *Phaedra* (1974) en *Ricochet* (1975). De composities zijn haast symfonisch en vaak opgebouwd langs trage elektronische strijkers, fluiten en piano. En steeds komen daar die pulserende synthesizers doorheen, die tot op de dag van vandaag worden gekopieerd, door danceproducers en zelfs door grote rockbands als Muse.

Alleen daarom al is *In Search of Hades* zo'n belangrijk muziekdocument: de invloed van Tangerine Dream op de pop is niet te overschatten. Dat je er ook nog nachtenlang de grenzen van het oneindige en onbevattelijke mee kunt verkennen, is mooi meegenomen.

Tangerine Dream: *In Search of Hades - The Virgin Recordings 1973-1979* (18 cd's en blu-rays plus boekwerk) is verschenen bij Virgin/ Universal; € 150.